

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ КИЇВСЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ

БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ СЕРВІСУ ТА ДИЗАЙНУ

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
педагогічною радою
Білоцерківського фахового
коледжу сервісу та дизайну
/протокол № 1 від 28.08.2020 р./
Введено в дію Наказом директора
31.08.2020, № 116
Директор _____ Алла СТЕПУРА

Біла Церква
2020

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	3
2. Поточний контроль результатів освітньої діяльності здобувачів освітніх послуг в Коледжі.....	5
3. Підсумковий контроль результатів освітньої діяльності здобувачів освітніх послуг в Коледжі.....	7
4. Механізм оцінювання залишкових знань учнів і студентів у формі комплексних контрольних робіт та комплексних кваліфікаційних завдань з навчальних дисциплін (предметів).....	11
5. Тест як зручний, ефективний та науково-обґрунтований інструмент оцінювання залишкових знань здобувачів освіти.....	14
6. Рекомендації щодо застосування в процесі замірів залишкових знань здобувачів освіти інноваційних форм, методів і технологій освітньої діяльності.....	17
7. Критерії оцінювання теоретичних знань, практичних умінь і професійних навичок здобувачів освіти під час проведення комплексних контрольних робіт та комплексних кваліфікаційних завдань.....	20

1. Загальні положення

Положення про критерії, правила і процедуру оцінювання результатів освітньої діяльності учнів і студентів у Білоцерківському фаховому коледжі сервісу та дизайну (далі – Положення) розроблено відповідно до:

- Закону України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII з наступними змінами і доповненнями;
- Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII з наступними змінами і доповненнями;
- Закону України «Про професійну (професійно-технічну) освіту» від 10 лютого 1998 року № 103/98-ВР з наступними змінами і доповненнями;
- Закону України «Про фахову передвищу освіту» від 6 червня 2019 року № 2745-VIII з наступними змінами і доповненнями;
- Статуту Білоцерківського фахового коледжу сервісу та дизайну;
- Положення про організацію освітнього процесу в Білоцерківському фаховому коледжі сервісу та дизайну.

Положення визначає основні принципи поточного й підсумкового оцінювання результатів освітньої діяльності здобувачів освітніх послуг та спрямоване на реалізацію таких завдань:

- забезпечення доступності й прозорості критеріїв, правил і процедури оцінювання результатів освітньої діяльності учнів/студентів;
- забезпечення дотримання принципів об'єктивного оцінювання та подолання елементів суб'єктивізму;
- підвищення мотивації здобувачів освіти до систематичного засвоєння програмного матеріалу та активної роботи впродовж усього періоду навчання, переорієнтації їхніх цілей з отримання позитивної оцінки на формування стійких знань, умінь та навичок;
- систематизацію знань та їх активне засвоєння;
- недопущення розбіжностей між контрольними завданнями та змістом робочої навчальної програми з навчальних дисциплін (предметів);
- забезпечення відкритості контролю; ознайомлення здобувачів освіти перед вивченням навчальної дисципліни (предмету) з навчальною програмою, формами контрольних заходів і критеріями оцінювання знань, умінь та навичок;
- створення належних умов вивчення програмного матеріалу й підготовки до контрольних заходів;
- розширення можливостей для всебічного розкриття здібностей учнів і студентів, розвитку їх творчого мислення та підвищення ефективності освітньої діяльності педагогічних працівників тощо.

Загальні принципи оцінювання учнів та студентів Білоцерківського фахового коледжу сервісу та дизайну (далі – Коледж) визначаються Положенням про організацію освітнього процесу в Білоцерківському фаховому коледжі сервісу та дизайну.

Ця процедура встановлює детальні правила та рекомендації щодо оцінювання результатів освітньої діяльності учнів/студентів, включаючи

комплексні контрольні роботи, комплексні контрольні завдання, заліки та іспити.

Положення про критерії, правила і процедуру оцінювання результатів освітньої діяльності учнів і студентів у Білоцерківському фаховому коледжі сервісу та дизайну вводиться з метою створення в Коледжі єдиної системи відпрацювання, оформлення та проведення замірів залишкових знань здобувачів освіти з дисциплін/предметів, передбачених освітньо-професійними програмами підготовки та навчальними планами, за якими здійснюється підготовка здобувачів фахової передвищої та професійної освіти.

Здобувачі освітніх послуг зобов'язані ознайомитися з програмою навчальної дисципліни (предмету) до початку її вивчення.

Педагогічні працівники (викладачі-предметники, майстри виробничого навчання), які проводять навчальні заняття з відповідної дисципліни (предмету), зобов'язані:

- інформувати учнів/студентів на першому занятті з дисципліни (предмету) про правила зарахування навчальної дисципліни (предмету), у тому числі – обсяг вимог, форми та критерії оцінювання;

- здійснювати контроль усіх результатів навчання (теоретичних знань, практичних навичок та / або соціальних компетентностей), визначених програмою навчальної дисципліни (предмету);

- застосовувати до всіх здобувачів освітніх послуг єдині принципи, вимоги та критерії оцінювання;

- щороку переглядати зміст програми навчальної дисципліни (предмету) з урахуванням адекватності конкретних принципів оцінювання здобувачів освіти, у тому числі форм і методів перевірки досягнення передбачуваних ефектів навчання та критеріїв оцінювання.

Система оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів освіти, набутих під час навчання, містить такі складові:

- поточний контроль результатів освітньої діяльності учнів/студентів та оцінювання її результатів під час вивчення обов'язкових і вибіркового дисциплін (предметів);

- підсумковий контроль результатів освітньої діяльності учнів/студентів та оцінювання її результатів після вивчення обов'язкових і вибіркового дисциплін (предметів);

- оцінювання результатів виробничої практики;

- оцінювання результатів комплексних практично-орієнтованих семестрових екзаменів тощо.

Рейтингову оцінку здобувача освітніх послуг використовують для:

- а) рекомендацій кандидатур учнів/студентів щодо призначення стипендій – Президента України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України, Київської обласної державної адміністрації, стипендії міського голови, іменних стипендій, інших стипендій та заохочувальних виплат (зокрема, матеріальної допомоги);

б) прийняття рішень щодо переведення здобувачів освіти, які навчаються на денній формі навчання за кошти фізичних осіб на бюджетну форму фінансування;

в) рекомендація здобувачам освіти на навчання у вищі навчальні заклади України та закордонні виші тощо.

2. Поточний контроль результатів освітньої діяльності здобувачів освітніх послуг в Коледжі

Поточний контроль результатів освітньої діяльності учнів і студентів з обов'язкових і вибіркового дисциплін (предметів) здійснюється з метою перевірки знань, умінь та навичок здобувачів освіти під час проведення аудиторних (практичних, лабораторних, семінарських) занять, а також для перевірки результатів виконання завдань самостійної роботи.

Завданням поточного контролю є перевірка рівня підготовленості учня/студента до виконання конкретної роботи: засвоєння відповідного навчального матеріалу, набуття знань та сформованості навичок вирішення конкретних питань та ситуацій, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислювати сутність змісту матеріалу заняття, сформованості вмій виконувати необхідні практичні навички і маніпуляції, публічно чи письмово обґрунтувати власну точку зору, уміння працювати в команді, здатність нести відповідальність за надані рекомендації та прийняті рішення тощо.

Поточний контроль здійснюється на основі комплексного оцінювання діяльності учня/студента та набутих ним компетентностей (знання, уміння, навички тощо), що включає контроль вхідного рівня знань, якість виконання практичної роботи, рівень теоретичної підготовки та результати вихідного контролю рівня знань.

Види поточного контролю: усний, письмовий, із застосуванням комп'ютерних технологій (різновидом є тестовий). Форми проведення поточного контролю (фронтальне та індивідуальне опитування, проведення термінологічних диктантів, розв'язання письмових завдань, практичних ситуацій тощо) визначаються цикловою комісією і відображаються у навчальній програмі відповідної дисципліни (предмету).

Форми оцінювання поточної освітньої діяльності, здійснюваної педагогами кожної циклової комісії мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Результати поточного контролю (поточна успішність) є показником рівня засвоєння учнями й студентами навчальної програми та виконання вимог самостійної роботи студентів. Результати поточного контролю є основною інформацією для визначення оцінки при проведенні заліку і становлять 60% при визначенні підсумкової оцінки з даної дисципліни (предмету) на іспиті (диференційованому заліку).

Оцінювання поточної успішності здобувачів освітніх послуг здійснюється на кожному практичному (лабораторному чи семінарському)

занятті з використанням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни (предмету) і заноситься в журнал обліку академічної успішності. При цьому враховуються усі види робіт і перелік компетентностей, передбачених програмою навчальної дисципліни (предмету) та методичними рекомендаціями для вивчення теми. Учні й студенти мають отримати оцінку з кожної теми.

Сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих здобувачем професійно-технічної та фахової передвищої освіти у процесі навчання з кожної теми навчальної дисципліни (предмету) орієнтовно оцінюється за такими критеріями:

- "відмінно" (10-12 балів) – учень/студент бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі й всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

- "добре" (7-9 балів) – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

- "задовільно" (4-6 балів) – учень/студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у студента (учня) невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

- "незадовільно" (1-4 бали) – здобувач освітніх послуг не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Контрольні роботи для оцінювання поточних знань учнів/студентів можуть проводитися у формі тестування; розв'язання практичних завдань; розв'язання практичних ситуацій; демонстрація практичних навичок.

У разі пропуску практичного (лабораторного чи семінарського) заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати у повному обсязі впродовж 2-х тижнів (14 календарних днів) за графіком відпрацювання практичних занять циклової комісії, але не пізніше останнього дня залікового тижня у відповідному семестрі.

Поточний контроль результатів виконання завдань самостійної роботи

здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Критерії оцінювання кожної складової поточного контролю та конкретні форми контрольних заходів визначаються у програмі навчальної дисципліни та відображаються у відповідних методичних матеріалах. Про порядок проведення, зміст і критерії поточного контролю викладач-предметник інформує здобувачів освітніх послуг на першому занятті з дисципліни (предмету).

Усі результати оцінювання роботи учня/студента впродовж семестру мають бути задокументовані у Журналі обліку відвідувань та успішності учнів/студентів, а також занесені до заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки здобувача освіти.

3. Підсумковий контроль результатів освітньої діяльності здобувачів освітніх послуг в Коледжі

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів освітньої діяльності здобувачів освітніх послуг в межах освітньо-професійних програм підготовки та навчальних планів, за якими здійснюється підготовка здобувачів фахової передвищої та професійної освіти.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача освіти на відповідність його компетентностей вимогам стандартів фахової передвищої та професійно-технічної освіти.

Періодичність і терміни проведення підсумкових контролів визначаються навчальним планом підготовки фахівців, а конкретні форми їх проведення – програмою навчальної дисципліни (предмету).

У випадку, коли учень/студент навчається за індивідуальним навчальним планом, йому наказом директора може визначатися окремий графік проведення контрольних заходів.

Семестровий контроль з певної дисципліни (предмету) є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання здобувача освіти. Він проводиться відповідно до навчального плану у формі семестрового іспиту, диференційованого заліку або заліку в терміни, встановлені графіком освітнього процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному програмою навчальної дисципліни (предмету).

Порядок і методика проведення підсумкового контролю мають бути визначені програмою навчальної дисципліни (предмету), методи контролю мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

До семестрового підсумкового контролю (семестрового іспиту, диференційованого заліку або заліку) допускаються учні й студенти, які виконали усі види робіт, завдань, передбачених навчальним планом на семестр з відповідної навчальної дисципліни (предмету), відвідали усі, передбачені програмою навчальної дисципліни (предмету) аудиторні навчальні заняття.

Для здобувачів освіти, які пропустили аудиторні навчальні заняття дозволяється, з дозволу навчальної частини Коледжу, відпрацьовувати

академічну заборгованість до певного визначеного терміну в межах семестру.

Семестровий іспит – це форма підсумкового контролю рівня засвоєння учнем/студентом теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни (предмету), що проводиться як контрольний захід.

Метою проведення іспиту є перевірка рівня засвоєння учнем/студентом програмного матеріалу з дисципліни (предмету), здатності використовувати отримані знання, уміння, навички, інші компетентності для успішного здійснення професійної або подальшої освітньої діяльності.

Іспити здобувачі освіти складають у період екзаменаційних сесій, передбачених навчальним планом.

Екзаменаційна сесія – це період підведення підсумків навчання учнів і студентів упродовж семестру. Тривалість та терміни її проведення визначаються робочим навчальним планом і графіком освітнього процесу на відповідний навчальний рік.

Завідувач відділення Коледжу допускає здобувачів освітніх послуг до екзаменаційної сесії за умови складання всіх заліків (диференційованих заліків), передбачених навчальним планом даного семестру. В окремих випадках, за наявності поважних причин, клопотання органів студентського самоврядування, громадських організацій, завідувач відділення може допустити до екзаменаційної сесії здобувача освіти, який не склав заліки з не більше двох навчальних дисциплін (предметів), з яких не передбачений іспит.

Допуск учнів і студентів до сесії оформляється відповідним наказом.

Іспити проводяться за окремим розкладом, який затверджує заступник директора з навчальної роботи Коледжу.

Розклад іспитів доводиться до відома педагогічних працівників і здобувачів освітніх послуг не пізніше, ніж за місяць до початку екзаменаційної сесії.

Перерва між іспитами для самопідготовки здобувачів освіти становить 2-4 дні (залежно від обсягу навчальних годин з предмету/дисципліни).

Перед кожним іспитом заступник директора з навчальної роботи обов'язково організовує проведення консультацій. Графік передекзаменаційних консультацій, час і місце проведення іспиту викладач-предметник та майстер виробничого навчання доводить до відома здобувачів освітніх послуг не пізніше, ніж за 2 тижні до початку екзаменаційної сесії. Час і місце проведення іспиту дозволяється змінювати тільки за погодженням із заступником директора з навчальної роботи.

Наказом директора, за поданням завідувача відділення, можуть встановлюватись індивідуальні терміни складання іспитів учням/студентам, у зв'язку з поважними причинами (хвороба, сімейні обставини, відрядження тощо), що підтверджені документально.

При проведенні семестрового контролю у формі іспиту екзаменатор повинен мати таку документацію:

- екзаменаційні білети;

- заліково-екзаменаційну відомість, підписану завідувачем відділення.

Заліково-екзаменаційну відомість екзаменатор отримує в секретаря відділення напередодні або в день проведення семестрового контролю.

Іспит проводиться у письмовій або усній формі за екзаменаційними білетами, складеними відповідно до програми навчальної дисципліни (предмету).

Форма проведення іспиту має бути стандартизованою і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Зміст, обсяг, структура, форма екзаменаційної роботи, система і критерії її оцінювання визначаються програмою навчальної дисципліни (предмету) і доводяться до відома учнів/студентів на початку вивчення дисципліни (предмету).

Методика проведення іспиту, екзаменаційні питання та критерії оцінювання кожного типу екзаменаційних завдань мають бути відображені у програмі навчальної дисципліни (предмету).

У разі несвоєчасного прибуття здобувача освіти на іспит (прибуття після початку іспиту) рішення про його допуск до складання та тривалість іспиту приймає викладач-предметник.

Присутність на екзаменах сторонніх осіб без дозволу директора не допускається.

Якщо здобувач освіти не з'явився на іспит, в екзаменаційній відомості викладачем робиться відмітка «не з'явився».

Здобувач освіти має право ознайомитися з перевіреною роботою й одержати пояснення щодо отриманої оцінки. Він має бути ознайомлений із результатами своєї екзаменаційної письмової роботи не пізніше, ніж через 2 робочі дні після її написання.

У разі незгоди з оцінкою учень/студент має право подати в день оголошення оцінки завідувачу відділення письмову апеляцію, вказавши конкретні причини незгоди з оцінкою.

Апеляція щодо результатів підсумкового контролю знань учнів/студентів – складова організаційного забезпечення освітнього процесу, яка проводиться для визначення об'єктивності виставленої оцінки. Головне завдання апеляційної процедури – подолання елементів суб'єктивізму під час оцінювання знань здобувачів освіти, уникнення непорозумінь і спірних ситуацій, створення найсприятливіших умов для розвитку і реального забезпечення законних прав та інтересів особи, що навчається.

Семестровий диференційований залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння учнем/студентом навчального матеріалу з окремої навчальної дисципліни (предмету) на підставі середнього балу результатів поточного контролю та балів за виконання індивідуальних контрольних завдань на підсумковому занятті. Семестровий диференційований залік планується при відсутності іспиту. Форма підсумкового контролю «диференційований залік» застосовується при

оцінювані виробничої практики та спеціальних дисциплін (предметів), перелік яких встановлюється навчальним планом.

Диференційований залік проводиться після завершення вивчення всіх тем, передбачених програмою навчальної дисципліни (предмету), на останньому контрольному занятті з дисципліни (предмету).

До складання диференційованого заліку допускаються учні/студенти, які відвідали усі аудиторні навчальні заняття, передбачені програмою навчальної дисципліни/предмету (представили звіт про проходження практики та позитивну характеристику керівника від бази практики) і набрали за результатами поточного контролю (виконання практичних навичок з певного виду практики) кількість балів, не меншу за мінімальну.

Диференційований залік проводить викладач-предметник.

Варіанти завдань для проведення диференційованого заліку і критерії оцінювання є обов'язковою складовою навчально-методичного комплексу дисципліни (предмету).

Структура завдань та критерії їх оцінювання визначаються цикловою комісією.

Викладач-предметник заздалегідь інформує здобувачів освіти про зміст, структуру, форму проведення диференційованого заліку та демонструє приклади завдань попередніх років, а також доводить до відома систему і критерії оцінювання на першому занятті з дисципліни (предмету).

Перевірка робіт здобувачів освіти проводиться виключно в приміщеннях Коледжу. Роботи перевіряє викладач-предметник, який проводив заняття у даній навчальній групі, контроль здійснює завідувач відділення. При перевірці роботи викладач-предметник проставляє окремо бали за вирішення кожного питання та виставляє остаточну оцінку за підсумковий контроль, яку завіряє своїм підписом.

Результати перевірки робіт здобувачів освітніх послуг заносяться викладачем у заліково-екзаменаційну відомість та залікову книжку здобувача освіти.

Семестровий залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях.

Семестровий залік з окремої дисципліни (предмету) проводиться після закінчення її вивчення, до початку екзаменаційної сесії. Заліки виставляють викладачі, які проводили практичні, семінарські та інші заняття в навчальній групі.

Семестровий залік планується при відсутності екзамену і не передбачає обов'язкову присутність учнів/студентів.

«Зараховано» здобувачі освіти отримують, якщо середній бал з оцінок за поточну успішність впродовж семестру становить не менше «задовільно». Запис вноситься у залікову книжку здобувача освіти та у заліково-екзаменаційну відомість.

4.Механізм оцінювання залишкових знань учнів і студентів у формі комплексних контрольних робіт та комплексних кваліфікаційних завдань з навчальних дисциплін (предметів)

4.1.Комплексні контрольні роботи (ККР) є одним із засобів діагностики якості фахової передвищої та професійно-технічної освіти.

ККР – це контрольний захід із навчальної дисципліни/предмету, який здійснюється з метою виявлення рівня знань, вмінь і навичок здобувачів освітніх послуг.

Пакет контрольних робіт (ККР) – це сукупність документів, які мають забезпечити об'єктивне оцінювання рівня залишкових знань учнів та студентів з навчальної дисципліни (предмету), вивчення якої закінчено у попередньому семестрі або навчальному році.

До пакету ККР входять:

- а) анотація до контрольної роботи із зазначенням групи, курсу, етапу вивчення дисципліни/предмету, видів завдань та переліку тем, охоплених ККР;
- б) комплект контрольних завдань з дисципліни (варіанти ККР);
- в) відповіді (ключі) на контрольні завдання ККР;
- г) критерії оцінювання виконання ККР;
- д) перелік довідкової літератури, обладнання, приладів, матеріалів, комп'ютерних програм, користування якими дозволяється при виконанні ККР;
- е) рецензія на пакет ККР.

Контрольне завдання ККР – це перелік формалізованих завдань (як правило тестових), вирішення яких потребує уміння застосовувати інтегровані знання програмного матеріалу дисципліни (предмету).

Їх кількість в одному варіанті ККР визначає викладач-предметник (за погодженням на засіданні циклової комісії), який відповідає за розробку пакету ККР.

Контрольні завдання повинні:

- охоплювати програмний матеріал навчальної дисципліни (предмету) на 75%;
- мати кількість варіантів на 1(один) більше, ніж кількість учнів/студентів в академічній групі, в якій виконуються ККР;
- мати однакову структуру (за кількістю питань або тестів), бути рівнозначної складності, а за трудомісткістю відповідати відведеному для контролю часу (не більше 2-х академічних годин);
- за можливості зводити до мінімуму непродуктивні витрати часу на допоміжні операції, проміжні розрахунки та інше;
- використовувати відомі здобувачам освіти терміни, назви, позначення тощо.

Завдання ККР повинні бути спрямовані не на відтворення учнями/студентами знань окремих тем і розділів навчальної дисципліни (предмету), а вміння їх інтегрованого застосування.

Кожне питання контрольного завдання повинно розпочинатися словами: «визначити», «дати оцінку», «обґрунтувати», «проаналізувати», «провести порівняння», «розрахувати» тощо.

Терміни проведення ККР та перелік навчальних дисциплін (предметів), з яких проводитимуться ККР, визначаються наказом директора з урахуванням пропозицій методичної ради Коледжу та освітньо-професійної програми підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня кваліфікованого робітника і освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра.

Затверджений заступником директора з навчальної роботи пакет ККР зберігається у викладача-предметника, який його розробляв, а копія – у відділенні Коледжу чи у відповідній цикловій комісії.

Результати виконання ККР є предметом ретельного аналізу керівництвом Коледжу, методичною радою та відповідними цикловими комісіями з метою виявлення недоліків у підготовці фахівців, розроблення заходів щодо їх усунення.

Аналізуючи результати ККР, порівнюють їх з результатами останнього семестрового контролю, виділяють відхилення від встановлених норм.

Результати виконання ККР заносяться до журналу обліку навчальної роботи й відомості про проведення ККР.

4.2.Комплексне кваліфікаційне завдання (ККЗ) – завдання, що містить, відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики і програми професійної підготовки, варіант виробничої ситуації з метою вивчення спроможності здобувача освіти в Коледжі самостійно виконувати завдання і обов'язки опанованої професії.

Пакети комплексних кваліфікаційних завдань розробляються в циклових комісіях напряму «Документознавство та комп'ютерні технології», «Перукарське мистецтво» та напряму «Легка промисловість» з метою визначення рівня професійної підготовки, готовності випускників Коледжу або тих здобувачів освіти, які ще навчаються, самостійно виконувати виробничі завдання відповідного рівня кваліфікації.

ККЗ розробляються для кожної професії з професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки і використовуються в процесі проведення самоаналізу освітньої діяльності та атестаційної експертизи.

Матеріали комплексних кваліфікаційних завдань розробляють пакетом, до якого включаються:

а) освітньо-кваліфікаційна характеристика здобувача освітніх послуг (випускника) Коледжу: кваліфікаційні вимоги, загальнопрофесійні вимоги, вимоги до освітнього рівня осіб, які навчаються в системі професійно-технічної та фахової передвищої освіти, сфера професійного використання здобувача освітніх послуг (випускника) та специфічні вимоги;

б) комплект контрольних завдань окремо/разом з професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки (варіанти ККЗ);

в) відповіді (ключі) на контрольні завдання ККЗ;

г) критерії оцінювання виконання ККР;

д) перелік необхідних засобів навчання, устаткування, обчислювальної техніки, приладів, інструментів, матеріалів та довідкової літератури, необхідних для виконання ККЗ;

е) список використаних інформаційних джерел для оформлення пакету ККЗ;

є) рецензія на пакет ККЗ.

Комплексно-кваліфікаційні завдання з теоретичної та практичної підготовки складаються за трьома видами виробничих ситуацій в кожному варіанті. Завдання повинні враховувати складність та термін його виконання, включаючи види робіт максимально наближені до реальних умов з урахуванням кваліфікаційного рівня.

Заплановані варіанти завдань мають бути різними за змістом, охоплювати весь вивчений матеріал з урахуванням нових технологій та матеріалів, а також відповідати регіональному компоненту.

ККЗ із суміжних та інтегрованих професій повинні бути розроблені з кожної складової професії на відповідну кваліфікацію.

ККЗ повинно охоплювати 75% змісту кваліфікаційної характеристики, освітньо-професійних програм, навчальних програм предметів професійно-теоретичної, загально-технічної та професійно-практичної підготовки з професії.

У ККЗ зазначається номер завдання, код і назва професії, проблемна виробнича ситуація, складена відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики.

ККЗ з професійно-теоретичної підготовки спрямовані на можливість учнів (студентів), показати знання програмного матеріалу з професії, вміння застосувати їх при виконанні робіт, експлуатації обладнання, економічних розрахунках тощо.

ККЗ з професійно-практичної підготовки включають види робіт, що за своєю складністю відповідають вимогам кваліфікаційних характеристик випускника, робочих навчальних планів і програм з професійно-практичної підготовки, кваліфікаційних розрядів, класів, категорій, що присвоюються здобувачам освітніх послуг (випускникам).

При розробці ККЗ використовуються загальноприйняті терміни і назви, що однозначно сприймаються учнями/студентами, не включаються завдання, що потребують пояснення, виведення формул, виконання складних креслень, схем тощо.

Терміни проведення ККЗ та перелік навчальних дисциплін (предметів), з яких проводитимуться ККЗ, визначаються наказом директора з урахуванням пропозицій методичної ради Коледжу та освітньо-професійної програми підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня кваліфікованого робітника і освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра.

Затверджений завідувачем відділення пакет ККЗ зберігається у викладача-предметника, який його розробляв, а копія – у відділенні Коледжу чи у профільній цикловій комісії.

Про час і місце виконання ККЗ учнів/студентів повідомляють завчасно. Варіанти комплексних кваліфікаційних завдань обговорюються викладачами-

предметниками та майстрами виробничого навчання перед їх виконанням здобувачами освіти.

ККЗ з професійно-теоретичної підготовки, із предметів загально-технічної підготовки проводяться на завершальному етапі навчання учнів/студентів у спеціальних навчальних кабінетах, лабораторіях, а ККЗ з професійно-практичної підготовки – в умовах навчально-практичного центру, навчально-виробничих майстерень, навчально-виробничих дільниць підприємств, організацій та установ.

У приміщеннях, де будуть виконуватися ККЗ для здобувачів освіти організовуються індивідуальні робочі місця, що забезпечуються устаткуванням, обчислювальною технікою, приладами, інструментами, матеріалами та довідковою літературою, зазначеними в пакеті ККЗ.

Перевірка виконаних робіт ККЗ здійснюється викладачами-предметниками, майстрами виробничого навчання, як правило, в день їх виконання і оцінюються за критеріями оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів освіти, що додаються до пакету ККЗ.

У кожній академічній групі, в якій проводилось ККЗ, викладач-предметник та майстер виробничого навчання роблять узагальнений висновок щодо отриманих результатів, зазначають прогалини знань і типові помилки, що були допущені здобувачами освітніх послуг.

Результати виконання ККЗ заносяться до журналу обліку навчальної роботи, відомості про проведення ККЗ й проводиться аналіз їх виконання в академічній групі за відповідною формою.

5. Тест як зручний, ефективний та науково-обґрунтований інструмент оцінювання залишкових знань здобувачів освіти

Найпоширенішою формою контрольних завдань є *тести*, що дозволяють виявити в учасників тестування професійні компетенції, охоплюють вивчений матеріал, відповідають певним критеріям оцінювання, встановленим в Коледжі.

Тестування – це метод педагогічної діагностики здобувачів освітніх послуг, за допомогою якого вибір поведінки, що презентує передумови чи результати освітнього процесу, повинен максимально відповідати принципам зіставлення, об'єктивності, надійності та валідності вимірів, повинен пройти опрацювання й інтерпретацію й бути прийнятним для застосування в освітній діяльності.

Тестування здобувачів освітніх послуг виконує три основні взаємопов'язані функції: діагностичну, навчальну і виховну:

- діагностична функція полягає у виявленні рівня знань, умінь, навичок учня/студента. Це основна і найочевидніша функція тестування. За об'єктивністю, широтою і швидкістю діагностування, тестування перевершує всі інші форми педагогічного контролю за рівнем та якістю знань;

- навчальна функція тестування полягає в мотивуванні здобувача освіти до активізації роботи із засвоєння навчального матеріалу. Для підсилення

навчальної функції тестування можуть бути використані додаткові заходи стимулювання учнів/студентів, такі як: роздача викладачем зразкового переліку питань для самостійної підготовки, наявність в самому тесті навідних запитань і підказок, спільний розбір результатів тесту;

- виховна функція проявляється в періодичності і неминучості тестового контролю. Це дисциплінує, організує і спрямовує діяльність здобувачів освіти, допомагає виявити і усунути прогалини у знаннях, формує бажання розвинути свої здібності.

Тестове завдання – складова частина педагогічного тесту, що відповідає вимогам технологічності, форми, змісту і, крім цього, статистичним вимогам:

- означеної складності;
- достатньої роздільної здатності.

Тестові завдання можна розділити на дві групи:

а) закриті:

- завдання з множиною варіантів;
- завдання альтернативних відповідей;
- завдання множинного вибору;
- завдання на встановлення відповідності;
- завдання на встановлення правильної послідовності;

б) відкриті:

- завдання вільного викладу;
- завдання-доповнення.

Переваги тестування:

- тестування є якіснішим і об'єктивнішим способом оцінювання, його об'єктивність досягається шляхом стандартизації процедури проведення, перевірки показників якості завдань і тестів у цілому;

- тестування – справедливіший метод, який ставить усіх здобувачів освіти в однакові умови, як у процесі контролю, так і в процесі оцінювання, практично усуваючи суб'єктивізм викладача-предметника. За даними англійської асоціації NEAB, що займається підсумковою атестацією учнів Великої Британії, тестування дозволяє знизити число апеляцій більше ніж у три рази, зробити процедуру оцінювання однаковою для всіх учнів/студентів незалежно від місця проживання, типу і виду освітнього закладу, де навчаються здобувачі освіти;

- тести – це об'ємніший інструмент, оскільки тестування може включати в себе завдання з усіх тем курсу, тоді як на усний іспит зазвичай виноситься 2-4 теми, а на письмовий – 3-5. Це дозволяє діагностувати знання учня/студента з усього курсу, виключаючи елемент випадковості при витягуванні екзаменаційного білета. За допомогою тестування можна встановити рівень знань здобувачів освітніх послуг з дисципліни (предмету) у цілому і з окремих її розділів;

- тест є точнішим інструментом, так, наприклад, шкала оцінювання тесту з 20 запитань містить 20 поділок, у той же час як звична шкала оцінювання знань – лише 4;

- тестування є ефективнішим з економічних міркувань. Основні затрати

при тестуванні припадають на розробку якісного інструментарію, тобто мають одноразовий характер. Затрати ж на проведення тесту значно нижчі, ніж при письмовому чи усному контролі. Проведення тестування і контроль результатів у групі з 30 осіб забирає півтори-дві години, усний або письмовий іспит – не менше чотирьох годин;

- тестування – це найбільш м'який інструмент, вони ставлять всіх здобувачів освіти в однакові умови, використовуючи єдину процедуру і єдині критерії оцінки, що приводить до зниження передекзаменаційних нервових напружень.

Недоліки тестування:

- розробка якісного тестового інструментарію – тривалий, трудомісткий і затратний процес. Стандартні набори тестів для більшості дисциплін (предметів) ще не розроблені, а розроблені зазвичай мають низьку якість;

- дані, що отримує викладач-предметник в результаті тестування, хоча і включають інформацію про недостатність підготовки по конкретних розділах, але не дозволяють судити про причини цих недоліків;

- тест не дозволяє перевіряти і оцінювати високі, продуктивні рівні знань, пов'язані з творчістю, тобто імовірнісні, абстрактні і методологічні знання;

- широта охоплення тем у тестуванні має і зворотний бік. Учень/студент при тестуванні, на відміну від усного або письмового іспиту, не має достатньо часу для скільки-небудь глибокого аналізу теми;

- забезпечення об'єктивності і справедливості тесту вимагає прийняття спеціальних заходів щодо забезпечення конфіденційності тестових завдань. При повторному застосуванні тесту бажано внесення змін до завдань;

- у тестуванні присутній елемент випадковості. Наприклад, здобувач освіти, що не відповів на просте запитання, може дати правильну відповідь на складніше. Причиною цього може бути як випадкова помилка у першому випадку, так і вгадування відповіді у другому. Це спотворює результати тесту і призводить до необхідності врахування ймовірнісної складової при їх аналізі.

Якщо комплексна контрольна робота з дисципліни (предмету) проводиться у вигляді тесту, її зміст та оформлення повинні задовольняти такі вимоги:

- пакет тестових завдань з кожної дисципліни (предмету) повинен мати не менше 25 варіантів;

- кожен варіант повинен містити від 30 до 45 завдань різної форми складності, відповіді на які вимагають знань з усього курсу (навчальної програми з дисципліни/предмету);

- термін виконання тестових завдань має бути в межах 1 академічної години (але не більше однієї пари);

- кількість запитань в одному варіанті ККР визначається викладачем-предметником і затверджується на засіданні циклової комісії залежно від часу, відведеного на вивчення дисципліни (предмету), та її специфіки;

- до пакету ККР додається ключ правильних відповідей та бланк тестування.

6. Рекомендації щодо застосування в процесі замірів залишкових знань здобувачів освіти інноваційних форм, методів і технологій освітньої діяльності

Нова парадигма освіти зумовила оновлення фахової освіти та відповідних форм, методів і технологій навчання, що базуються на електронному навчанні (e-learning), в якому центральною фігурою є здобувач освіти, який знаходиться у центрі навчального процесу, ґрунтується на повазі до його думки, на спонуканні до активності, на заохоченні до творчості. Такими технологіями навчання є інтерактивні, що дозволяють розв'язувати існуючі проблеми в системі освіти і науки.

До *інноваційних методик навчання* відносяться:

- e-learning;
- m-learning;
- u-learning;
- f-learning;
- blended-learning,

в яких використовуються інтерактивні та комп'ютерні технології навчання.

Електронне навчання (e-learning) – це система навчання, що пропонує використання Інтернет-технологій, електронних бібліотек, навчально-методичних мультимедіа-матеріалів, віртуальних лабораторій і практикумів.

Електронне навчання – це перспективна модель навчання, заснована на використанні нових мультимедійних технологій Інтернету для підвищення якості навчання шляхом полегшення доступу до ресурсів і послуг, а також обміну ними, спільною роботою на відстані.

Мобільне навчання (m-learning) – це передавання знань на мобільні пристрої з використанням WAP і GPRS технологій.

Мета мобільного навчання – зробити процес навчання гнучким, доступним і персоніфікованим, в якому реалізується головний принцип мобільного навчання – навчання в будь-якому місці, в зручний час.

Важливим є створення мобільного навчання, що потребує розроблення інтерактивних програмно-педагогічних продуктів та їх методичного забезпечення.

Всепроникаюче навчання (u-learning) – це технології неперервного навчання з використанням інформаційно-комунікаційних засобів у всіх сферах життя суспільства.

Для здійснення u-learning необхідні відповідні навчальні матеріали, що передаються на мобільні пристрої.

Під час впровадження всепроникаючого навчання мають місце такі проблеми:

- необхідність безкоштовного Wi-Fi, створення безкоштовних Wi-Fi зон;
- певні технічні проблеми: обмежений термін роботи батареї мобільного пристрою та неперервна підзарядка (бездротова);
- створення відповідного програмно-методичного забезпечення.

Нині заняття більше зорієнтовані на учня/студента, який активно бере участь в освітньому процесі, при цьому має бути виконана навчальна програма за той же період навчання, що і в традиційній системі навчання.

«*Перевернуте*» навчання (*flipped learning*) – це форма активного навчання, що дозволяє «перевернути» звичайний процес навчання таким чином: здобувачі освіти поза аудиторією переглядають відповідні навчальні матеріали, що будуть розглядатися на наступному занятті, самостійно вивчають теоретичний матеріал, а в аудиторії здійснюють його обговорення, виконують практичні завдання.

Ефективність *e-learning, m-learning, u-learning, f-learning* у чистому вигляді залишається проблематичним. Нині найчастіше в навчальному процесі використовується змішана модель (*blended-learning*) навчання, яка поєднує вище зазначені технології з аудиторними заняттями за традиційною системою.

Змішане навчання – це навчання, в межах якого здобувач освіти одержує знання, очно і самостійно онлайн, воно передбачає створення комфортного освітнього інформаційного середовища, системи комунікацій, що доставляють необхідну інформацію.

Виділяють наступні моделі змішаного навчання:

- модель «Ротація аудиторії»;
- модель «Гнучка»;
- модель «Самоосвіта»;
- модель «Онлайн-орієнтована»;
- модель «Онлайн-лабораторія»;
- модель «Очно-орієнтована».

Зазначимо, що в моделі «Ротація» гармонічно поєднуються традиційні методи очного навчання з електронним і дистанційним навчанням.

Існують такі види ротацій:

- зміна робочих зон;
- перевернутий клас;
- автономна група;
- індивідуальна траєкторія.

Процес реформи сучасної освіти України передбачає забезпечення якісної предметної підготовки фахівців в умовах зменшення аудиторного навантаження і збільшення інформації. Один із шляхів щодо вирішення цієї проблеми полягає у впровадженні нових, більш ефективних методів і технологій навчання. До яких відносять електронне навчання (*e-learning*), дистанційні освітні технології.

В умовах розвивального навчання необхідно домогтися максимальної активності здобувачів освіти, що забезпечується *інтерактивними методами навчання*. На відміну від активних методів, інтерактивні орієнтовані на більш широку взаємодію учнів/студентів не тільки з викладачем, а й між собою та на домінуванні активності здобувачів освіти у процесі навчання.

Для оцінювання та розв'язання навчальних завдань викладач-предметник має застосовувати такі інтерактивні форми:

- кейс-технології;
- «круглий стіл»;
- дебати;
- ділові ігри;
- case-study;
- тренінги;
- відеоконференції;
- «мозковий штурм»;
- фокус-групи;
- рольові ігри;
- групові дискусії;
- метод проєктів.

У діяльності сучасного педагога особливе місце посідає вміння організувати мережні співтовариства, тобто використовувати можливості сервісу Web 2.0, Web 3.0, технологій організації навчання: e-learning (електронне навчання), m-learning (мобільне навчання), b-learning (змішане навчання), f-learning (перевернуте навчання), u-learning (всепроникаюче навчання) у своїй професійній діяльності.

З них найбільш поширеними і вживаними в освітньому процесі є блоги, Веб-квести, Блог-квести і технологія Вікі-Вікі.

Можна виділити декілька напрямів використання блогів, Веб-квестів, Блог-квестів і технології Вікі-Вікі в освіті:

- публікація, редагування й анотування навчально-методичних і наукових матеріалів;
- майданчик для наукових дискусій (можливість організації різних наукових форумів, проєктів, дискусій та ін.);
- можливість для консультацій здобувачів освіти із викладачами або викладачів між собою, а також між студентами різних ВНЗ і регіонів;
- платформа для створення дистанційного навчання;
- колективна робота над творчими проєктами студентів з різних ВНЗ;
- неформальне спілкування між викладачами, викладачами і суспільством, викладачами і студентами, між студентами і педагогічними співтовариствами;
- колективна робота над цифровими освітніми ресурсами;
- моніторинг самостійної (позааудиторної) роботи учнів/студентів;
- платформа для реалізації мережевої дослідницької діяльності учнів/студентів.

Використання вищезазначених сервісів в освітньому процесі Коледжу може стати ефективним засобом підвищення якості навчання здобувачів освітніх послуг, швидким і надійним способом оцінювання їх знань, умінь і навичок, забезпечити сучасний підхід до формування професійної компетентності майбутніх фахівців. Легкодоступність і збереження завдань, значно спрощуватиме витрати часу на їх створення, редагування, відстеження,

сприятиме творчому підходу до їх виконання, а також формуватиме навички самостійного навчання впродовж усього життя.

7.Критерії оцінювання теоретичних знань, практичних умінь і професійних навичок здобувачів освіти під час проведення комплексних контрольних робіт та комплексних кваліфікаційних завдань

Загальні правила для педагогічних працівників щодо усного й письмового оцінювання рівня знань, вмінь і навичок здобувачів освіти, зокрема:

- аналіз й оцінка знань, умінь та навичок учнів/студентів – шлях забезпечення зворотного зв'язку у процесі навчання;
- уникайте насаджування своїх суб'єктивних думок, керуйтеся чіткими критеріями;
- домагайтеся систематичності в аналізі й оцінці знань, умінь і навичок учнів/студентів;
- створюйте ситуацію значущості процесу перевірки й оцінку освітньої діяльності учнів/студентів;
- з повагою ставтеся до праці здобувачів освіти у процесі навчання;
- не витрачайте часу на з'ясування в учнів/студентів: «Що було задано додому?»;
- створюйте позитивний емоційний настрій здобувачів освітніх послуг під час опитування;
- перевіряючи в учнів/студентів виконання домашнього завдання, зосереджуйте увагу на результативності цієї роботи стосовно рівня оволодіння новими знаннями, вміннями і навичками;
- чітко формулюйте запитання, яке спонукало б здобувачів освіти до активних мисленнєвих дій, витримуйте паузу, яка дасть можливість всім учням/студентам зібратися з думками; лише після цього запрошуйте конкретного відповідача до виступу;
- уважно слухайте відповідь учня/студента, схвальним словом, жестом і мімікою стимулюйте його мисленнєву активність;
- не перебивайте монологічну відповідь здобувача освіти; робіть аналіз після закінчення відповіді;
- враховуйте індивідуальні особливості учнів/студентів (темперамент, мовні дефекти, стан здоров'я та ін.);
- залучайте здобувачів освіти до перевірки рівня засвоєння знань шляхом перевірки письмових робіт;
- дозволяйте учневі/студентові коротко відповідати, не піднімаючись з місця;
- аналізуйте якість відповіді здобувачів освітніх послуг, а не його особистість;
- після завершення учнем/студентом відповіді робіть її короткий аналіз, аргументовано й об'єктивно оцінюйте, подавайте конкретну інформацію;

- починайте від позитивної інформації, з характеристики досягнень, а не недоліків, вказуйте на те, що учень/студент мусить змінити;
- залишайте за здобувачами освіти можливість повторно опрацювати навчальний матеріал, виконати навчальне завдання відповідно до їх індивідуальних розумових здібностей;
- під час відповідей учень/студент може користуватися опорними схемами, іншими наочними посібниками;
- забезпечуйте оптимальні умови для всебічної перевірки знань, умінь і навичок за допомогою різноманітних методів тощо.

Діагностування навчальних досягнень здобувачів освіти під час формування навчальних курсів передбачає визначення критеріїв їх оцінювання у вигляді рівнів засвоєння:

- 1) упізнання об'єктів;
- 2) репродуктивні дії, що виконуються напам'ять, без будь-якої підказки;
- 3) продуктивна дія, що виконується для деякої множини об'єктів, що подібні до вже вивчених (конструюється суб'єктивно нова орієнтирна основа діяльності);
- 4) продуктивна дія, результатом якої є самостійне конструювання об'єктивно нової орієнтирної основи діяльності.

Основні помилки при оцінюванні:

- а) стереотипи у сприйманні здобувачів освіти (“двієчник”, “відмінник”);
- б) регламентування часу у відповіді або кількості допоміжних запитань;
- в) суб'єктивізм і відсутність чітких критеріїв;
- г) невміння педагогічним працівником визначити ту межу, за якою починається якість, що вимагає дії іншого критерію (іншої оцінки).

Нерідко за нормативність береться індивідуальна установка викладача: надмірна вимогливість або лібералізм;

- г) часто у викладача, який ще недостатньо засвоїв професійну роль, спрацьовує “рефлекс солідарності” – він знаходиться на боці здобувачів освіти;
- д) орієнтування не на реальний результат конкретних учнів/студентів, а на порівняння із конкретною персоною-еталоном.

Типові критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освітніх послуг під час проведення ККР представлено в табл. 1.

Таблиця 1

Критерії оцінювання теоретичних знань, практичних умінь і навичок здобувачів освітніх послуг під час проведення ККР

Рівень початковий
Характеристика рівня: здобувач освіти з допомогою викладача відтворює на рівні розпізнання окремі елементи (фрагменти) навчального матеріалу та неусвідомлено виконує окремі частини (елементи, фрагменти) практичних завдань (лабораторні, лабораторно-практичні, контрольні, підсумкові роботи тощо). При відповіді і виконанні практичних завдань припускається суттєвих помилок.
Критерії оцінювання навчальних досягнень
Здобувач освіти з допомогою викладача відтворює на рівні розпізнання окремі елементи навчального матеріалу та виконує зі значними труднощами окремі елементи практичних завдань. Під час відповіді і при виконанні практичних завдань припускається суттєвих помилок.
Здобувач освіти з допомогою викладача відтворює на рівні розпізнання окремі фрагменти навчального матеріалу та неусвідомлено виконує окремі фрагменти практичних завдань. При відповіді і виконанні практичних завдань припускається суттєвих помилок.
Здобувач освіти з допомогою викладача відтворює фрагменти навчального матеріалу та неусвідомлено виконує частину практичних завдань. При відповіді і виконанні практичних завдань припускається суттєвих помилок.
Рівень - середній
Характеристика рівня: здобувач освіти на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння відтворює навчальний матеріал та виконує практичні завдання в неповному обсязі з частковою допомогою викладача. Недостатньо обґрунтовано аналізує і порівнює інформацію. Неусвідомлено користується технічною та конструкторсько-технологічною документацією. При відповіді і виконанні практичних завдань припускається помилок, які самостійно виправити не може.
Критерії оцінювання навчальних досягнень
Здобувач освіти на рівні запам'ятовування без розуміння відтворює навчальний матеріал та виконує практичні завдання з допомогою викладача. Має значні труднощі при аналізі та порівнянні. Недостатньо усвідомлено користується технічною та конструкторсько-технологічною документацією. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається значної кількості помилок, які самостійно виправити не може.
Здобувач освіти на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння відтворює основи положення навчального матеріалу та виконує практичні завдання з частковою допомогою викладача. З помилками дає визначення основних понять. Може частково обґрунтувати і проаналізувати свою відповідь. Недостатньо усвідомлено користується технічною і конструкторсько-технологічною документацією. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається помилок, які самостійно виправити не може.
Здобувач освіти без достатнього розуміння відтворює основний навчальний матеріал та виконує практичні завдання з епізодичною допомогою викладача. З окремими помилками дає визначення основних понять. Може частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати і робити висновки. Користується окремими видами технічної і конструкторсько-технологічної документації. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається помилок, які може частково виправити.
Рівень - достатній
Характеристика рівня: здобувач освіти самостійно з розумінням відтворює основний навчальний матеріал та застосовує його при виконанні практичних завдань в типових умовах (стандартних ситуаціях). Дає визначення основних понять, аналізує, порівнює інформацію і робить висновки. Відповідь учня/студента в цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована. Виконує практичні завдання за типовим алгоритмом (послідовність дій). Можлива консультативна допомога викладача. Достатньо усвідомлено користується довідковою інформацією, технічною і конструкторсько-технологічною документацією. При відповіді та виконанні практичних завдань

припускається несуттєвих помилок, які може виправити.
Критерії оцінювання навчальних досягнень
Характеристика рівня: здобувач освіти самостійно з розумінням відтворює основний навчальний матеріал та застосовує його при виконанні практичних завдань в типових умовах (стандартних ситуаціях). Дає визначення основних понять, аналізує, порівнює інформацію і робить висновки. Відповідь учня/студента в цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована. Виконує практичні завдання за типовим алгоритмом (послідовність дій). Можлива консультативна допомога викладача. Достатньо усвідомлено користується довідковою інформацією, технічною і конструкторсько-технологічною документацією. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається несуттєвих помилок, які може виправити.
Здобувач освіти самостійно з розумінням відтворює основний навчальний матеріал та застосовує його при виконанні практичних завдань в типових умовах (стандартних ситуаціях). Дає визначення основних понять, аналізує, порівнює інформацію, встановлює її зв'язок з обраною професією та робить висновки. Відповідь у цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована. Виконує практичні завдання за типовим алгоритмом з консультативною допомогою викладача. Усвідомлено користується довідковою інформацією, технічною та конструкторсько-технологічною документацією. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається несуттєвих помилок, які частково виправляє.
Здобувач освіти володіє основним навчальним матеріалом в усній, письмовій і графічній формах та застосовує його при виконанні практичних завдань як у типових, так і в дещо ускладнених умовах. Дає визначення основних понять, аналізує, порівнює і систематизує інформацію, встановлює зв'язок з обраною професією та робить висновки. Його відповідь в цілому правильна, логічна і достатньо обґрунтована. Виконує практичні завдання за типовим алгоритмом з консультацією викладача. Усвідомлено користується додатковою інформацією, технічною та конструкторсько-технологічною документацією. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається несуттєвих помилок, які може виправити.
Рівень - високий
Характеристика рівня: учень/студент володіє глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями навчального матеріалу в повному обсязі та здатний їх ефективно використовувати для виконання всіх передбачених навчальною програмою практичних завдань. Відповідь учня/студента повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення. Вміє самостійно знаходити і користуватися джерелами інформації, оцінювати отриману інформацію. Встановлює причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки, робить аргументовані висновки. Здобувач освіти правильно й усвідомлено застосовує всі види технічної та конструкторсько-технологічної документації в межах навчальної програми. Може самостійно розробляти окремі її види. Самостійно, правильно, в повному обсязі виконує практичні завдання як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно складеним планом. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається неточностей, які самостійно виявляє та виправляє. Виявляє пізнавально-творчий інтерес до обраної професії, нової техніки і технології.
Здобувач освіти вміє усвідомлено засвоювати нову інформацію в обсязі, що передбачений програмою. Володіє глибокими, міцними знаннями навчального матеріалу та здатний їх правильно використовувати для виконання практичних завдань. Відповідь здобувача освіти повна, правильна, логічна, містить аналіз і систематизацію. Встановлює причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки, робить аргументовані висновки з незначною консультацією викладача. Вміє самостійно користуватися джерелами інформації. Учень/студент самостійно й правильно застосовує довідкову інформацію, технічну та конструкторсько-технологічну документацію. Практичні завдання виконує в цілому правильно в повному обсязі як з використанням типового алгоритму, так і в дещо

<p>змінених умовах. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається окремих неточностей, які може виправити самостійно. Виявляє пізнавально-творчий інтерес до обраної професії, нової техніки і технології.</p>
<p>Здобувач освіти володіє узагальненими знаннями навчального матеріалу в повному обсязі та здатний їх ефективно використовувати для виконання всіх передбачених навчальною програмою практичних завдань. Відповідь учня/студента повна, правильна, логічна і містить аналіз, систематизацію, узагальнення навчального матеріалу. Вміє самостійно знаходити й користуватися джерелами інформації, оцінювати отриману інформацію. Встановлює причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки. Робить аргументовані висновки. Правильно й усвідомлено застосовує всі види довідкової інформації, технічної та конструкторсько-технологічної документації в межах навчальної програми. Може самостійно складати окремі її види. Практичні завдання виконує правильно, у повному обсязі як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається незначних неточностей, які самостійно виявляє та виправляє. Виявляє пізнавально-творчий інтерес до обраної професії, нової техніки і технології.</p>
<p>Здобувач освіти володіє системними знаннями навчального матеріалу та ефективно їх застосовує для виконання практичних завдань, що передбачені навчальною програмою. Відповідь учня/студента повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення. Вміє самостійно знаходити і користуватися джерелами інформації, оцінювати отриману інформацію. Встановлює причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки. Робить аргументовані висновки. Правильно й усвідомлено використовує всі види довідкової, технічної та конструкторсько-технологічної документації в межах навчальної програми. Бездоганно виконує практичні завдання як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом. Виявляє пізнавально-творчий інтерес до обраної професії, нової техніки і технології.</p>

Типові критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освітніх послуг під час проведення ККЗ представлено в табл.2.

Таблиця 2

Критерії оцінювання теоретичних знань, практичних умінь і навичок здобувачів освітніх послуг під час проведення ККЗ

Рівень початковий
<p>Характеристика рівня: здобувач освіти з допомогою майстра виробничого навчання (наставника виробничої практики) відтворює на рівні розпізнання окремі компоненти професійних знань та виконує окремі елементи (фрагменти) навчально-виробничого або контрольного завдання. При виконанні роботи припускається суттєвих помилок в організації робочого місця, плануванні виробничих дій, в прийомах праці та технологічних операціях. Результат виконаної роботи не відповідає вимогам кваліфікаційної характеристики з відповідної професії певного ступеня професійно-технічної освіти та діючим якісним і кількісним (норми виробітку, часу, витрат матеріалів тощо) показникам на даний період навчання.</p>
Критерії оцінювання навчальних досягнень
<p>Здобувач освіти з допомогою майстра виробничого навчання відтворює на рівні розпізнання окремі елементи професійних знань, необхідних для виконання даної роботи. З постійною допомогою майстра виробничого навчання виконує лише елементи навчально-виробничого або контрольного завдання. При виконанні роботи припускається суттєвих помилок в організації робочого місця, плануванні виробничих дій, в прийомах праці та технологічних операціях. Результат виконаної роботи повністю не відповідає діючим якісним і кількісним показникам. Потребує постійної допомоги і контролю в дотриманні</p>

правил безпеки праці.
Здобувач освіти з допомогою майстра виробничого навчання відтворює на рівні розпізнання окремі фрагменти професійних знань, необхідних для виконання даної роботи. З постійною допомогою майстра виробничого навчання виконує фрагменти навчально виробничого або контрольного завдання. При виконанні роботи припускається суттєвих помилок в організації робочого місця, плануванні виробничих дій, в прийомах праці та технологічних операціях. Результат роботи істотно не відповідає діючим якісним і кількісним показникам. Потребує допомоги і контролю в дотриманні правил безпеки праці.
Здобувач освіти безсистемно на рівні розпізнання відтворює окремі компоненти професійних знань, необхідних для виконання даної роботи. З допомогою майстра виробничого навчання планує виробничі дії та виконує частину навчально-виробничого або контрольного завдання. При виконанні роботи припускається значної кількості помилок в організації робочого місця, в прийомах праці та технологічних операціях, які самостійно виправити не може. Результат роботи не відповідає діючим якісним і кількісним показникам нижчого кваліфікаційного рівня. Потребує допомоги і контролю в дотриманні правил безпеки праці.
Рівень середній
Здобувач освіти безсистемно на рівні розпізнання відтворює окремі компоненти професійних знань, необхідних для виконання даної роботи. З допомогою майстра виробничого навчання планує виробничі дії та виконує частину навчально-виробничого або контрольного завдання. При виконанні роботи припускається значної кількості помилок в організації робочого місця, в прийомах праці та технологічних операціях, які самостійно виправити не може. Результат роботи не відповідає діючим якісним і кількісним показникам нижчого кваліфікаційного рівня. Потребує допомоги і контролю в дотриманні правил безпеки праці.
Критерії оцінювання навчальних досягнень
Здобувач освіти без достатнього розуміння відтворює окремі компоненти професійних знань та недостатньо усвідомлено виконує основні прийоми і технологічні операції, необхідні для виконання даної роботи. Не може пояснити зміст технологічного процесу та прийомів самоконтролю і методів контролю за якістю. З частковою допомогою майстра виробничого навчання організовує робоче місце, планує виробничі дії та виконує навчально-виробниче або контрольне завдання з використанням технічної та конструкторсько-технологічної документації. При виконанні роботи припускається значної кількості помилок, які самостійно виправити не може. Результат роботи відповідає мінімальним діючим якісним і кількісним показникам. В окремих випадках потребує допомоги і контролю в дотриманні правил безпеки праці.
Здобувач освіти з допомогою майстра виробничого навчання відтворює на рівні розпізнання окремі знання та недостатньо усвідомлено виконує основні прийоми і технологічні операції, необхідні для даної роботи. З частковою допомогою майстра виробничого навчання організовує робоче місце, планує виробничі дії та виконує навчально-виробниче або контрольне завдання з використанням технічної конструкторсько-технологічної документації. Неусвідомлено застосовує прийоми контролю за якістю та самоконтролю за виконанням технологічного процесу. При виконанні роботи припускається помилок, які самостійно виправити не може. Результат роботи відповідає низькому рівню діючих якісних та кількісних показників. В окремих випадках потребує допомоги і контролю в дотриманні правил безпеки праці. В окремих випадках потребує допомоги і контролю в дотриманні правил безпеки праці.
Здобувач освіти без достатнього розуміння відтворює значну кількість компонентів професійних знань, необхідних для виконання даної роботи. З консультативною допомогою майстра виробничого навчання організовує робоче місце, планує виробничі дії та виконує навчально-виробниче або контрольне завдання з застосуванням технічної та

<p>конструкторсько-технологічної документації. Неусвідомлено застосовує прийоми контролю за якістю та самоконтролю за виконанням технологічного процесу. При виконанні роботи припускається помилок, які частково може виправити з допомогою майстра виробничого навчання. Результат виконаної роботи відповідає низькому рівню діючих якісних та кількісних показників. В окремих випадках потребує консультативної допомоги в організації робочого місця та дотриманні правил безпеки праці.</p>
<p>Рівень достатній</p>
<p>Характеристика рівня: здобувач освіти з розумінням відтворює основні професійні знання та правильно виконує основні прийоми і технологічні операції, необхідні для даної роботи. Самостійно організовує робоче місце, планує виробничі дії та в цілому правильно виконує навчально-виробниче або контрольне завдання за типовим алгоритмом в межах встановлених норм часу. Достатньо усвідомлено користується технічною та конструкторсько-технологічною документацією. Може розробляти окремі її види з консультацією майстра виробничого навчання (наставника виробничої практики, інструктора). Застосовує основні прийоми самоконтролю виробничих дій та методи контролю за якістю. При виконанні роботи припускається несуттєвих помилок, які може виправити. Результат виконаної роботи відповідає вимогам кваліфікаційної характеристики відповідної професії певного ступеня професійно-технічної освіти або діючим якісним і кількісним показникам (норми виробітку, часу, витрат матеріалів тощо) на даний період навчання. Дотримується правил безпеки праці.</p>
<p>Критерії оцінювання навчальних досягнень</p>
<p>Характеристика рівня: здобувач освіти з розумінням відтворює основні професійні знання та правильно виконує основні прийоми і технологічні операції, необхідні для даної роботи. Самостійно організовує робоче місце, планує виробничі дії та в цілому правильно виконує навчально-виробниче або контрольне завдання за типовим алгоритмом в межах встановлених норм часу. Достатньо усвідомлено користується технічною та конструкторсько-технологічною документацією. Може розробляти окремі її види з консультацією майстра виробничого навчання (наставника виробничої практики, інструктора). Застосовує основні прийоми самоконтролю виробничих дій та методи контролю за якістю. При виконанні роботи припускається несуттєвих помилок, які може виправити. Результат виконаної роботи відповідає вимогам кваліфікаційної характеристики відповідної професії певного ступеня професійно-технічної освіти або діючим якісним і кількісним показникам (норми виробітку, часу, витрат матеріалів тощо) на даний період навчання. Дотримується правил безпеки праці.</p>
<p>Здобувач освіти з розумінням відтворює основні професійні знання та правильно виконує основні прийоми і технологічні операції, необхідні для даної роботи. Самостійно організовує робоче місце, планує та виконує навчально-виробниче або контрольне завдання за типовим алгоритмом (послідовність дій) в межах встановлених норм часу. Достатньо усвідомлено користується технічною та конструкторсько-технологічною документацією, що надається. Застосовує основні прийоми самоконтролю виробничих дій та методи контролю за якістю роботи. При виконанні роботи припускається несуттєвих помилок, які може виправити. Результат роботи відповідає якісним і кількісним показникам, що передбачені запланованим рівнем кваліфікації. Дотримується норм витрат матеріалів (ресурсів) та правил безпеки праці.</p>
<p>Здобувач освіти володіє основними професійними знаннями та правильно виконує переважну більшість прийомів і технологічних операцій, необхідних для даної роботи. Самостійно, в цілому правильно організовує робоче місце, планує та виконує навчально-виробниче або контрольне завдання за типовим алгоритмом (послідовність дій) у межах встановлених норм часу. Усвідомлено користується технічною та конструкторсько-технологічною документацією. Може розробляти окремі її види. Правильно застосовує основні прийоми самоконтролю виробничих дій та методи контролю за якістю роботи. При виконанні роботи припускається несуттєвих помилок,</p>

які виправляє. Результат роботи відповідає якісним і кількісним показникам, що передбачені запланованим кваліфікаційним рівнем. Дотримується норм витрат матеріалів енергоресурсів та безпеки праці.
Рівень високий
Характеристика рівня: здобувач освіти володіє професійними знаннями в повному обсязі та самостійно, правильно, впевнено виконує всі прийоми і технологічні операції, необхідні для виконання даної роботи в межах навчальної програми та встановлених норм часу. Самостійно, в повному обсязі виконує навчально-виробниче або контрольне завдання відповідно до вимог технічної та конструкторсько-технологічної документації, яка передбачена навчальною програмою. Вміє самостійно розробляти окремі її види та обирати оптимальний варіант виконання навчально-виробничого (контрольного) завдання. Зразково дотримується нормативів витрат матеріалів та інших ресурсів. Правильно і усвідомлено застосовує всі прийоми самоконтролю виробничих дій та методи контролю за якістю роботи, опанував основи професійної культури та виявляє прагнення і здатність до продуктивної і творчої співпраці в колективі. У процесі роботи може припускатися неточностей, які самостійно виявляє та виправляє. Результат виконаної роботи повністю відповідає рівню кваліфікації, який обумовлений кваліфікаційною характеристикою з відповідної професії певного ступеня професійно-технічної освіти та діючими якісними і кількісними показниками (норми виробітку, часу, витрат матеріалів тощо) або може відповідати вищому кваліфікаційному рівню, ніж запланований. Забезпечує високий рівень організації праці та дотримання правил безпеки праці.
Критерії оцінювання навчальних досягнень
Здобувач освіти володіє професійними знаннями в обсязі, що передбачений навчальною програмою, та самостійно, правильно, впевнено виконує прийоми і технологічні операції, необхідні для виконання даної роботи в межах навчальної програми та встановлених норм часу. Самостійно в повному обсязі виконує навчально-виробниче або контрольне завдання відповідно до вимог технічної та конструкторсько-технологічної документації, яка передбачена навчальною програмою. Вміє розробляти окремі її види. Дотримується нормативів витрат матеріалів і інших ресурсів. Виявляє елементи професійної культури та прагнення і здатність до продуктивної творчої співпраці в колективі. В процесі роботи може припускатись окремих неточностей, які самостійно виправляє. Результат виконаної роботи в цілому відповідає діючим заданим якісним і кількісним показникам. Раціонально організовує робоче місце та дотримується правил безпеки праці.
Здобувач освіти володіє професійними знаннями в повному обсязі та самостійно, правильно, впевнено виконує всі прийоми, технологічні операції, необхідні для виконання даної роботи в межах навчальної програми та встановлених норм часу. Самостійно, в повному обсязі виконує навчально-виробниче або контрольне завдання відповідно до вимог технічної та конструкторсько-технологічної документації, що передбачена навчальною програмою. Вміє самостійно розробляти окремі її види та обирати оптимальний варіант виконання навчально-виробничого або контрольного завдання. Зразково дотримується нормативів витрат матеріалу та інших ресурсів. Правильно й усвідомлено застосовує всі прийоми самоконтролю виробничих дій та методи контролю за якістю роботи, опанував основи професійної культури та виявляє прагнення і здатність до продуктивної і творчої співпраці в колективі. В процесі роботи припускається незначних неточностей, які самостійно виявляє і виправляє. Результат виконаної роботи повністю відповідає діючим якісним і кількісним показникам. Забезпечує високий рівень організації праці та дотримання правил безпеки праці.
Здобувач освіти володіє системними професійними знаннями в повному обсязі та бездоганно виконує всі прийоми і технологічні операції, необхідні для виконання конкретної роботи в межах навчальної програми. Повністю виконує або перевиконує норми часу. Самостійно, в повному обсязі виконує навчально-виробниче або контрольне завдання у повній відповідності до вимог технічної та конструкторсько-технологічної

документації. Вміє самостійно розробляти її види та обирати оптимальний варіант виконання навчально-виробничого (контрольного) завдання. Знаходить шляхи зменшення витрат матеріалів та інших ресурсів, що не впливають на якість. Впевнено й усвідомлено застосовує всі прийоми самоконтролю виробничих дій та методи контролю за якістю роботи. Володіє основами професійної культури та виявляє прагнення і здатність до продуктивної творчої співпраці в колективі. Результат виконаної роботи повністю відповідає діючим якісним і кількісним показникам або може бути ще кращим. Забезпечує високий рівень організації праці і робочого місця, зразкового дотримання правил безпеки праці.